

MSZW 6/2 gezien

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

TER VOORBEREIDING

Datum
26 januari 2023

Onze referentie
2023-0000062658

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Uiterlijk bij
27 januari 2023

Bijlage(n)
0

Aan Minister van SZW

nota

BWO PNIL

Aanleiding

In navolging op het BWO van 9 december jl. spreekt u op vrijdag 3 februari van 16.30 uur tot 17.00 uur opnieuw de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Robbert Dijkgraaf, de Minister voor Langdurige Zorg en Sport Conny Helder en de Staatsecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst Marinus van Rij. Op 3 februari wordt de voortgang van het werkprogramma PNIL besproken en wordt akkoord gevraagd op het bijgevoegde plan van aanpak.

Deze voorbereiding is afgestemd met het OCW, VWS, EZK, Fin en Belastingdienst.

Geadviseerd en gevraagd besluit

- Geadviseerd: ter voorbereiding BWO 3 februari.
- Gevraagd besluit: akkoord op bijgevoegd plan van aanpak n.a.v. BWO.

Voorbereiding BWO

Aanleiding BWO

- Tijdens het BWO in december is aan de orde geweest hoe we kunnen komen tot een aanpak waarmee we elkaar interdepartementaal kunnen versterken en van elkaar kunnen leren. Daarin is afgesproken om tot een interdepartementaal werkprogramma te komen waarin:
 - Een probleemanalyse wordt gemaakt van de PNIL-problematiek in de sectoren zorg, onderwijs en kinderopvang en afspraken te formuleren om gezamenlijk het aantal schijnzelfstandigen terug te dringen. In het verlengde hiervan is tevens afgesproken om naast de genoemde sectoren ook de cultuursector te betrekken (al lijkt de problematiek daar toch een meer eigen karakter te hebben);
 - Inventarisatie van de diverse sectorspecifieke maatregelen die in aanvulling op generieke maatregelen (zoals aangekondigd in de zzp-voortgangsbrief van 16 december) genomen worden of als optie worden bekeken.
- Sinds het vorige BWO is de werkgroep op regelmatige basis bijeengekomen en zijn bijgaande inventarisatie, probleemanalyse en plan van aanpak opgesteld.

1. monvau
onderzoek
2. Fair pay cultuur
3. Schijf &
algemeen

Doel van het BWO

- Vaststelling van het plan van aanpak zodat de werkgroep hiermee verder aan de slag kan.

Datum

26 januari 2023

Onze referentie

Uw inbreng tijdens het BWO

1. Vaststelling van het plan van aanpak:

- U kunt vragen of de probleemanalyse uit de diverse sectoren wordt herkend en onderschreven? Deze vormt de basis voor de voorgestelde maatregelen uit het plan van aanpak (en breder: voor het bredere arbeidsmarktpakket conform de drie lijnen op dit dossier).

Vanuit SZW wordt de overkoepelende problematiek herkend. U kunt de verdere inbreng van andere sectoren afwachten.

Aanvullend onderzoek naar motieven van werkenden om als zzp'er aan de slag te gaan lijkt niet nodig, de ZEA (Zelfstandigen Enquête Arbeid) geeft hier al inzicht in per sector (uitgezonderd de kinderopvang), zie ook tabel 1 ter illustratie. Ook in een eerder (wat gedateerder) SEO onderzoek is uitvraag gedaan naar de motivering, deze is echter niet naar sector uitgesplitst.

echt niet nodig?

- U kunt vragen of de deelnemers aan het gesprek akkoord zijn met de voorgestelde activiteiten uit het plan van aanpak:
 - Generieke en sectorspecifieke inzet zo goed mogelijk op elkaar laten aansluiten en waar mogelijk versterken (door o.a. informatie en bewustwordingscampagnes).
 - Van elkaar leren en onderzoeken waar sectoren elkaar verder kunnen versterken (o.a. door een aantal geïdentificeerde thema's samen op te pakken om knelpunten voor maatregelen binnen sectoren weg te nemen).

*Inhoud?
welke maatregelen?*

Met deze voorgestelde aanpak is gepoogd aan te sluiten bij de behoeftes die bestaan in de verschillende sectoren. Daarbij is rekening gehouden met het verschil in kennis en ervaring met deze problematiek. Ook is bij deze maatregelen gezocht naar een goede balans tussen praktische haalbaarheid (onder meer in samenhang met de beschikbare capaciteit), ambitie en samenloop met het regeerakkoord.

- U kunt vragen of alle deelnemers uit het gesprek akkoord zijn met de geïdentificeerde thema's om gezamenlijk verder uit te diepen en aan te pakken:
 - Overlap en samenhang met mededingingsregels: ervaringen uitwisselen en overleg met ACM om maximale ruimte voor maatregelen scherp te krijgen.
 - Hoe kan goed/modern werkgeverschap ingevuld worden, waar zitten evt. (wettelijke) belemmeringen?
 - Sectorbrede convenanten gericht op het stimuleren van duurzame arbeidsrelaties

- Mogelijkheden tot CAO afspraken gericht op het stimuleren van duurzame arbeidsrelaties
- Verkennen nieuwe vormen van flexwerken waaronder idee van een landelijk netwerk van invalpools (om recht te doen aan wens van flexibiliteit bij werkenden)
- Regionale samenwerkingsvormen flexwerk

Datum
26 januari 2023

Onze referentie
[redacted]

Deze thema's zijn geïdentificeerd gezamenlijk met de andere departementen en gebaseerd op de probleemanalyse. U kunt instemmen met deze thema's.

- Akkoord met de te verkennen mogelijke maatregelen?
 - Begrenzing van zzp'ers in de sectoren (tot bijvoorbeeld maximaal 10 procent)
 - Verbieden dat bepaalde functies buiten dienstbetrekking worden verricht (lijsten van deze functies beschikbaar stellen)
 - Rechtsvermoeden van werknemerschap bij bepaalde functies (onderdeel hiervan kan zijn het opstellen van een lijst met voorbeelden waarin mogelijk sprake is van schijnzelfstandigheid)

U kunt instemmen met deze thema's.

2. Inzet betrokken departementen

3. Vervolgafspraken

Het plan van aanpak doet geen uitspraken over concreet op te leveren producten of resultaten.

Desgewenst kunt u aangeven de Kamer over de voortgang te informeren voor de zomer.

Aanvullende punten

De navolgende punten zijn niet met de andere departementen afgestemd, maar het is wel belangrijk dat u hier voorafgaand aan het BWO kennis van neemt.

- Vanuit SZW [redacted] wordt ingezet om de vaart er in te houden en de continuïteit te bewaken.
- Tegelijkertijd betekent dit dat we verwachten dat het programma arbeidsintensief is, zeker als we op een zo kort mogelijke termijn stappen willen zetten, gezien de ambities en verwachting bij de betrokken bewindspersonen.
- In het voorliggende plan van aanpak hebben we ons ingespannen om inzichtelijk te maken wat op dit moment naar ons idee het maximaal haalbare is, ook gelet op de intensiteit van het uitwerking van de lijnen op het zzp-dossier zoals die zijn neergelegd in de voortgangsbrief 'Werken met en als zelfstandige(n)'.

- Mochten we gedurende de loop van het programma merken dat keuzes gemaakt moeten worden, dan zullen we u hierin uiteraard tijdig meenemen.

Datum
26 januari 2023

Onze referentie
[REDACTED]

Toelichting

- Aangezien het begrip PNIL¹ een ruime definitie kent, ligt de focus binnen het werkprogramma op zzp'ers.
- In het plan van aanpak zijn de tussen de sectoren bestaande overkoepelende kernpunten van de problematiek geschetst. Gebleken is verder dat de sectoren kinderopvang, zorg en welzijn, onderwijs, en cultuur grotendeels dezelfde instrumenten inzetten of belangstelling hebben om ze in te zetten.
- Tegelijkertijd is duidelijk dat bij de (mogelijke) inzet vanuit sectoren ten aanzien van bepaalde instrumenten ogenschijnlijk verschillende belangen een rol (kunnen) spelen of dat de ene sector beduidend langer en intensiever bezig is met de problematiek dan de andere sector.

- De probleemanalyse en inventarisatie van het instrumentarium vormt de basis van het programma, waarbij de werkgroep twee lijnen bewandelt voor de periode tot medio april 2023. Concreet gaat het om:

1. A) Concrete acties die nu al in gang worden gezet, te weten:
 - Opstarten van een informatie-/voorlichtingscampagne over:
 - goed en modern werkgeverschap (richten op werkgevers); en
 - de gevolgen van het werken als zelfstandige (richten op werkenden).

B) Het creëren van een gelijk vertrekpunt op thema's waarvan de werkgroep aanknopingspunten ziet om verdiepende gesprekken te voeren, met elkaar en met andere relevante partijen waaronder de Belastingdienst, ACM, EZK.

Nb. Werkgevers zijn hier niet aan toegevoegd, daar zien we meer een rol voor bij de verdere uitwerking van de onderstaande thema's.

In het werkprogramma zijn de volgende onderwerpen geïdentificeerd²:

- Overlap en samenhang met mededingingsregels: ervaringen uitwisselen en overleg met ACM om maximale ruimte voor maatregelen scherp te krijgen.
- Hoe kan goed/modern werkgeverschap ingevuld worden en waar zitten evt. (wettelijke) belemmeringen?
- Sectorbrede convenanten gericht op het stimuleren van duurzame arbeidsrelaties.
- Mogelijkheden tot CAO afspraken gericht op het stimuleren van duurzame arbeidsrelaties.

¹ Hierbij gaat het naast (schijn)zelfstandige bijvoorbeeld ook om personeel dat in dienst is van derden (zoals uitzend-, detachings-, en payrollbureaus en invalpools). Vrijwilligers worden niet tot PNIL gerekend.

² De werkgroep is zich er van bewust dat bepaalde thema's mogelijk (deels) overlappen. In dat geval worden deze thema's (zoveel mogelijk) in samenhang besproken.

- Verkennen nieuwe vormen van flexwerken waaronder het idee van een landelijk netwerk van invalpools (om recht te doen aan wens van flexibiliteit bij werkenden).
- Regionale samenwerkingsvormen flexwerk.

Datum
26 januari 2023

Onze referentie

Waar nuttig en nodig zullen de besproken thema's en maatregelen vervolgens verder uitgewerkt worden.

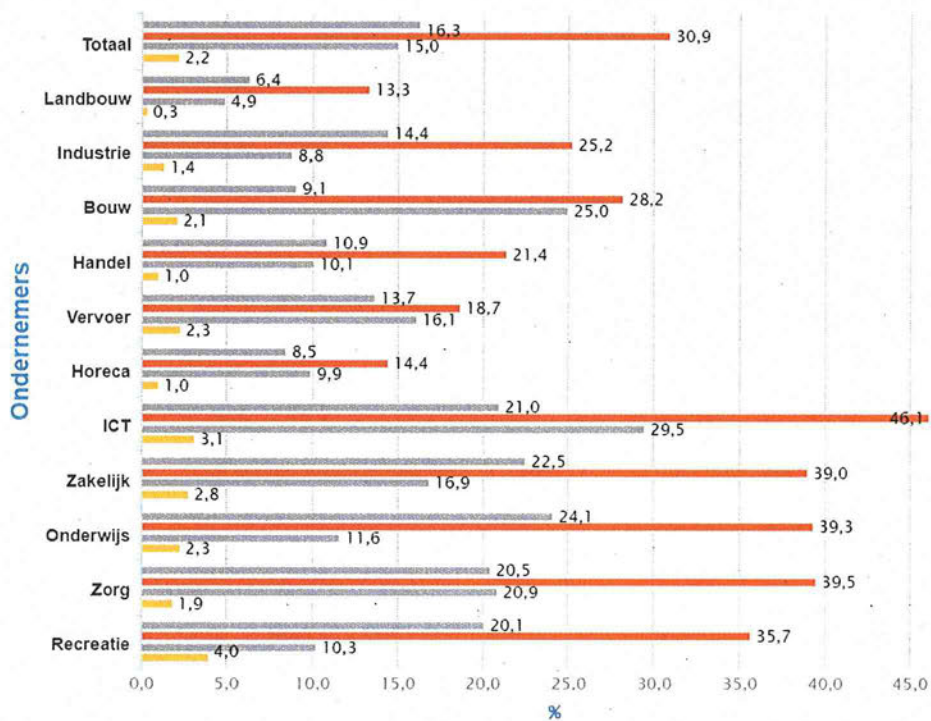
2. Starten van een verkenning naar de mogelijkheden tot het begrenzen van zzp'ers (PNIL) in de sectoren. Bijv.
 - Begrenzen tot maximaal 10 procent;
 - Verbieden bepaalde functies als zzp'er uit te voeren;
 - Rechtsvermoeden werknemerschap bepaalde functies.
- De nadere toelichting op deze twee lijnen en de uitwerking van de overige punten is in het plan van aanpak uitgewerkt.

Nb. Aanvullend onderzoek naar waarom mensen als zzp'er gaan werken heeft op dit moment geen toegevoegde waarde. In de probleemanalyse gaan we hier al uitgebreid op in. Daarnaast is dit eerder uitgevraagd in het SEO onderzoek (niet naar sector uitgesplitst) en in de Zelfstandigen Enquête Arbeid (wel naar sector uitgesplitst). Hieronder een grafiek uit dit onderzoek.

Beknopte weergave van overige onderzoeken:

- Het IBO zelfstandigen zonder personeel. Startmotieven op pagina 25 in het rapport lijken nog steeds actueel, ook al stamt het rapport uit 2015. Samengevat: vrijheid. En beter combineren werk en privé.
 - Specifiek voor de zorg wijst het IBO op onvrede over werkdruk en het niet kunnen bieden van adequate kwaliteit binnen een dienstverband. Bron hiervoor is *Zzp'ers in beeld* van de SER (uit 2010).
- Recenter onderzoek van [redacted] (Universiteit Tilburg). Op basis van interviews maakte zij deze classificatie:
 - Autonomes 30%: Mensen die zelf willen bepalen hoeveel en wanneer ze werken.
 - Beroepsmatige zzp'ers 17%: Beroepsuitoefenaren met een vak dat meestal op zzp-basis wordt uitgeoefend.
 - Uitdagingzoekers 14%: Types die op zoek zijn geweest naar een uitdaging en altijd al als zelfstandige hebben willen werken.
 - ➔ Vluchtters 13%: Personeel dat niet meer voor een baas wil werken of weglucht van een bepaalde werksfeer.
 - Familiebedrijf zzp'ers 11%: Zelfstandige ondernemers die een familiebedrijf overnamen.
 - Rasondernemers 8%: Ondernemers die altijd al als zelfstandige hebben willen werken.
 - ➔ Gedwongen zzp'ers 7%: Mensen die vanwege ontslag of gebrek aan een baan als zzp'er zijn begonnen.
- Vanuit de psychologie zijn er aanwijzingen dat zelfstandigen hun werk als fijn ervaren omdat zij meer bevoegdheid en psychologisch nut ondervinden. Zie [redacted] Diens collega's van de UvA, [redacted] en [redacted] lieten eerder zien dat dit niet hoeft te betekenen dat iedereen graag als zelfstandige werkt. Waar zelfstandigen het werken als zelfstandige positief waarderen geldt dit niet voor werknemers. Zie hiervoor studie #2 uit de reeks Kort en Bondig.

❶ **Waarom bent u als zelfstandige gaan werken? (ZEA 2019)**

Bron: Zelfstandigen Enquête Arbeid (TNO: CBS).

26 januari 2023

Alle antwoorden:

tonen / verbergen

Klik in de legenda om individuele antwoorden te tonen of te verbergen.

- [illegible]